

GENELGE

Genel Merkez Hukuk Bürosu kurulmuştur.

Büro, Genel Merkez Başkanlık Kuruluna bağlı olarak çalışır. Ona karşı sorumludur; ondan direktif alır.

İl ve İlçe teşkilatlarında en az bir kişi hukuki konuların, sorunların derlenip toparlanması için görevlendirilmeli, üst kademeğe verilen çalışma raporları için bilgi hazırlanmalıdır.

Çeşitli faşizan baskılar, tutuklama, gözaltına alma, tenel hakların kullanılmasını engelleme gibi hallerde sorunu yöresel olarak çözmeye çalışmalı ve durum bütün açıklığı ile Genel Merkeze bildirilmelidir.

Genel Merkez Hukuk Bürosu, il ve ilçe görevlilerince gönderilen önerilerin de ışığında hukuki sorunlarla ilgili bilgilerin derlenip teşkilata gönderilmesine çalışır.

İl ve ilçe hukuk görevlileri kendi teşkilatlarına karşı sorumludur.

Genel Merkez Başkanlık Kurulu

Arkadaşlar,

Aşağıda, gerek Anayasadan gerekse belli kanunlardan derleyip topladığımız bazı hukuk kurallarını, daha doğrusu kanun maddelerini bulacaksınız. Bu maddelerin bazıları hakkında açıklamalara girişilmiştir. Bu tarz bir çalışmaya şüphesiz yeterli değildir. Daha devrurucu bir çalışmanın gereği olan kadrodan ve vakitten şimdilik yoksunuz.

Hukuk bilindiği gibi bir üst yapı kurumdur. Dolayısı ile devlet mekanizmasının işleyişinin tesbitinde önemli bir yeri olduğu muhakkaktır. Çalışmanızın can damarı olan politik çalışma sırasında karşınıza çıkan sorunlara " bu hukuki konudur, biz partilileri doğrudan doğruya ilgilendirmeyiz avukatlara bulur onlara bu işi yaptırırız " mantığından kurtulmak zorundayız. Politika ile uğraşıyoruz. Ve her konunun politika ile ilgili olduğunu biliyoruz. Dolayısı ile "hukuki" denilen konularında bizim bilinçinizle doğrudan ilgili olduğunu kavramalı, uygulamada bunu gösterebiliyoruz. Uzun sözün kısası, partinin uğradığı çeşitli kanunsuz baskılara karşı hak aramalarda bizzat kendimiz için peşine düşmeli, yolunu verdanını öğrenmede hukukçulara başvurmalı ama sonuna kadar bilinçli takipçisinin kendiniz olduğunu unutmamalıyız.

Partimiz çeşitli meşakkatlarla, inkansızlıklarla karşı karşıya. Faşist baskılarla, hakim sınıfların her türlü tahakkümünü göğüsleyip savuşturma çabası içinde. Gün geçmiyorki arkadaşlarımız tutuklanıyor, bürolar basılıyor; bildiri dağıtma hakkınızdan güç birliği toplantılarınıza kadar en temel hak ve özgürlüklerimizi kullanmanız engellenmesin.

Bu yüzden çeşitli baskı ve yıldırma girişimlerine karşı demokrasinin genişletilmesi mücadelesinde denecek yollardan biri de ihmal edilmemesi gereken sabırla, baskıları uygulayanların uymak zorunda oldukları kanunlar sınırına onları itmektir. Bunun içinde, yasaların imkanlarını sonuna kadar kullanmalı, imkanların neler olduğunu birlikte araştırıp öğrenmeliyiz.

Bu iş pek kolay değildir. Hele en doğal hakların kullanılması bile suçmuş gibi omuzlarınıza yükletilen ülkemizde; çok şeyin lehimize olmadığı bu ortamda daha da güçtür. Ama inkansız değildir.

Sosyalizm ve demokrasi mücadelemizde, oldukça güç olan bu haklı ve onurlu mücadelede başarılar diler, "hukuki" konularda da önerilerinizi bekleriz.

Hukuk Bürosu

Anayasadan bazı maddeler:

Madde 14: Herkes, yaşana, maddi ve manevi varlığını geliştirme haklarına ve kişi hürriyetine sahiptir. Kişi dokunulmazlığı ve hürriyeti kanunun açıkça gösterdiği hallerde usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça kayıtlanmaz. Kinseye eziyet ve işkence yapılmaz.

Madde 15: Özel hayatın gizliliğine dokunulamaz. Adli kovuşturmanın gerektirdiği istisnalar saklıdır.

Kanunun açıkça gösterdiği hallerde usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça, milli güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınan merciin emri bulunmadıkça kimsenin üstü, özel kağıtları ve esyası aranmaz ve bunlara el konulamaz.

- Madde 16: Konuta dokunulamaz. Kanunun açıkça gösterdiği hallerde usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça, milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan hallerde, kanunla yetkili kılınan merciin emri bulunmadıkça konuta girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz.
- Madde 17: Herkes haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır. Kanunun gösterdiği hallerde, hakim tarafından kanuna uygun olarak verilmiş bir karar olmadıkça bu gizliliğe dokunulamaz.
- Madde 20: Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Düşünce ve kanaatlarını söz, yazı, resimle veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir. Kimse düşünce ve kanaatlarını açıklamaya zorlanamaz.
- Madde 21: Herkes bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.
- Madde 22; fıkra 5:
Türkiye'de yayınlanan gazete ve dergiler, kanunun gösterdiği suçların işlenmesi halinde hakim kararı ile devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğünü, milli güvenliğinin, kamu düzeninin veya genel ahlakın korunması bakımından gecikmede sakınca bulunan hallerde de, kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emri ile toplatılabilir. Toplatma kararını veren yetkili merci, bu kararını en geç 24 saat içinde mahkemeye bildirir. Mahkeme bu kararı en geç 3 gün içinde onaylamazsa, toplatma kararı hükümsüz sayılır.
- Madde 24: Kitap ve broşür çıkarma hakkı izne bağlı tutulamaz; sansür edilemez. Türkiye'de yayınlanan kitap ve broşürler 22. maddenin 5. fıkrası hükümleri dışında toplatılamaz.
- Madde 25: Basımevi ve eklentileri ve basım araçları, suç vasıtası olduğu gerekçesi ile de olsa, zapt ve müsadere edilemez veya işletilmekten alıkonulamaz.

(Yukarıda birkaç maddesini yazdığımız Anayasa'dan her il ve ilçe gerekli gördüğü kadar edinmelidir.)

1- Kolluk güçlerinden (polis, jandarma, gümrük memuru, bekçi v.s.) gelen girişimlerde hukukî durum:

A)- Polis yasa, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı emri yerine getiremez. Konusu suç olan emir hiçbir şekilde yerine getirilmez ve uygulayan sorumluluktan kurtulamaz. (Bak: Anayasa 125. madde; Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu Madde 2/b)

Buna göre polis, jandarmanın ve diğer kolluk güçlerinin parti örgütüne ve üyelerimize karşı yasa dışı bir tutumu olursa:

1- Emir yalnızca yasa dışı ise, görevliye kanunsuzluk hatırlatılır ve bunu amirine bildirmesi söylenir.

2- Yasa dışı hareket eden kolluk görevlisi yazılı emir getirirse, emrin tarih ve numarası, emri verenin adı, soyadı alınır ve oradakiler

tarafından olayı anlatan bir tutanak düzenlenir, imzalanır.

3- Kolluk güçleri, suç sayılan bir emri uygulamaya kalkarsa durum kendilerine hatırlatılır. Israr ederlerse:

- a- Cumhuriyet Savcılığına,
- b- Kaymakamlığa durum şikayet edilir.
- c- Olayın tanıkları tesbit edilip şikayet dilekçesine eklenir.

B)- Kimlik tesbiti:

Kolluk güçleri herhangi bir kimseden kimliğini göstermesini isteyebilir. Böyle bir durumda kimliği isteyen kişi eğer sivil giyinli ise önce kendi kimliğini göstermesi istenir, tesbit edilir. Resmi ise ismini bildirmesi istenir. Bunları yerine getirmeyen kimseye kimlik gösterilmez. (Bak: Polis Vaz. ve Sal. Kanunu, Madde 5/c)

C)- Kişilerin araması:

1- Kolluk güçleri, ancak zorunlu ve esbakalı görünüşlü kişilerin üzerini şüphe üzerine arayabilir. (Bak: Polis Vaz. ve Sal. Kanunu, madde 9/o Ceza Muhakemeleri Usulu Kanunu, madde 94/1).

Bu aramanın kanuni amacı ancak suç işlemeye yarayan vasıtaları bulmak olabilir. Üstü aranmak istenen kişi kendini aramak isteyen sivil ise kimliğini göstermesini, resmi ise ismini söylemesini ister.

D)- Karakola davet:

Kollukçular herhangi bir kişiyi karakola çağırabilirler. Böyle bir çağrı karşısında, çağıranın kimliği ve çağrının nedeni sorulmalıdır. Ayrıca karakola gitmeden çağrıldığını en yakın ve uygun bir kişiye bildirmek gerekir. (Bak: Polis Vaz. ve Sal. Kanunu, madde 15).

E)- Yakalama:

1- Kolluk güçleri, kişileri:

a- Hakkında tutuklama kararı varsa veya hapishaneden veya muhafaza altından kaçmışsa

b- Suç işlerken görüldüğünde

c- İşlenmekte olan suçtan dolayı izlendiğinde

d- Şüphe üzerine kimliğini hemen ispat edemezse

e- Polisin kanun ve usulüne uygun emirlerine aykırı hareket edilirse

f- Görevini yaparken polise karşı çıkılırsa

yakalayabilirler. (Bak: Ceza Usulü Muhakemeleri Kanunu, 127. madde, Polis Vaz. ve Sal. Kanunu 17. madde).

2- Yakalanan kişi:

a- tek veya iki kişi ise; ya hemen serbest bırakılmasına, ya da yol süresi dışında en geç 48 saat içinde en yakın sulh yargıcısı önüne çıkarılmasını isteyebilir.

b- 3 veya daha çok sayıda iseler yine aynı istekte bulunabilirler. Ancak sulh ya da sorgu yargıcının yazılı emri bulunursa 48 saatten fazla göz altında kalabilirler. Bu takdirde bu yargıçların yazılı emri göstermeleri kollukçulardan istenir. Böyle bir durumda bile yakalanan kişilerin en geç 7 gün içinde sulh yargıcısı önüne çıkarılmaları zorunludur. (Bak: Ceza Usulü Muhakemeleri Kanunu 128. madde).

3- Sıkıyönetim bölgesinde, komutanlık sanık kişileri en çok 30 gün hapsedilmek üzere yakalayabilir. Böyle bir durumda komutanlığın yazılı emrini istemek gerekir. (Bak: Sıkıyönetim Kanunu 15. madde).

4- Hangi durumda olursa olsun, yakalanan kişi kendisini savunabilmek

için derhal serbest bırakılmasını ya da bir yargıç tarafından sorguya çekilmesini istemek hakkına sahiptir.

5- Kolluk güçleri, kişilerin;

a- soruşturma sırasında savcılıktaki sorgusu üzerine

b- Türk Ceza Kanununa göre ağır hapisli suçlarda ammenin itimadı ve mali aleyhine işlenmiş suçların ve her çeşit kaçakçılığın sanığı ve mahkumu ise

c- serseri ve şüpheli takımından sayılıyorsa (oturduğu yer, işi gücü ve kimliği belli olmayan kişiler serseri sayılır)

d- Kimliğini ispat etmiyorsa

e- fuhuşla uğraşıyorsa

f- Cumhuriyet Savcılığının ve mahkemelerin isteği üzerine bir sorunun çözülmesi için

parmak izi ve fotoğrafını alabilir.

Aşağıda bazı kanun maddelerini sıraladık:

Zabıt ve Arama (Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu):

Madde 86: Tahkikat için subut vasıtalarından olmak üzere faydalı görülen yahut müsadereye tabi olan eşya muhafaza veya başka bir sebeple emniyet altına alınır.

Bu eşya bir şahsın yanında bulunur ve bu şahıs rızası ile teslimden kaçarsa zapt olunabilir.

Madde 90: Sapta karar vermek salahiyeti hakimindir. Ancak tehirinde nezaret görülen hallerde savcılık ve bunların muavini sıfatı ile emirlerini icraya memur olan zabıta memurları zapt yapabilir. Hakimin kararı olmaksızın yapılan zabıt muamelesinde alakadar şahıs veya bunun mümeyyiz olan hisinlarından biri hazır bulunmamış ve bunlardan biri hazır bulunup da zabıt muamelesine açıkça itiraz etmişse zabıt muamelesini yapan memur bunu üç gün zarfında hakeme tasdik ettirmeye mecburdur.

Kendi yanında zabıt muamelesi yapılan kimse her ne zaman isterse hakimden bu husus hakkında karar ittihazının verilmesini isteyebilir.

Bu bapta karar vermek salahiyeti Hukuku Anne davası henüz açılmamış hallerde zabıt muamelesinin yapıldığı yerin sulh hakimine aittir.

Zabıt muamelesi Hukuku Anne davasının açılmasından sonra Cumhuriyet Savcıları veya zabıta memurları tarafından yapılmış olduğu hallerde davaya bakmakta olan hakim 3 gün içinde bu muameleden haberdar edilir ve zapt edilen eşya emrine hazır bulundurulur.

Arama: Madde 94:

Bir suç işlemek veya buna iştirak veyahut yataklık etmek şüphesi altında bulunan kimsenin evi ile ona ait sair mahallerde arama yapılabileceği gibi, gerek üzeri ve gerek eşyası dahi aranabilir. Bu arama şüphe altında bulunan kimsenin yakalanması maksadı ile yapılabileceği gibi subut delili-

lerinin meydana çıkarılması umulan hallerde dahi yapılabilir.

Gece yapılacak arama: Madde 96:

Moşhut (işlenmekte olan) cürüm ile tehirinde mazarat görülen haller veya firar eden bir mevkuף veya maphusun tekrar yakalanması hali müstesna olmak üzere meskende veya iş mahalleri ile sair kapalı yerlerde gece vakti arama yapılamaz.

Arama kararı selahiyeti: Madde 97:

Aramaya karar verme selahiyeti hakimindir. Ancak tehirinde mazarat bulunan hallerde savcılar ve savcılarının muavini sıfatı ile emirlerini icraya memur olan zabıta memurları arama yapabilirler.

Hakim ve savcı hazır olmaksızın oturulan veya iş görmeye mahsus mahaller ile kapalı yerlerde aramada bulunabilmek için o mahal ihtiyar heyetinden veya komşulardan iki kişi bulundurulur.

...(Bak: Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu)

Aramada kinlerin bulunabileceği: Madde 98:

Arama muamelesini tabi yerlerin sahibi veya eşyanın zilyedi aramada hazır bulunabilir. Kendisi bulunmazsa münessili veya mümeyyiz hisialarından biri yahut kendisi ile birlikte sakin olan bir kimse veya komşusu bulundurulur.

Aramaya maruz kalan kimseye verilecek varaka ve vesika: Madde 99:

Aramanın bitiminde aramaya maruz kalan kimseye talebi üzerine aramanın 94. ve 95. maddeye uyan sebeplerini ve 94. maddede gösterilen halde cezalandırılması maksut olan fiilin mahiyetini belirten bir varaka verilir. Yine talebi üzerine zapt olunan veya emiyet altına alınan eşyanın müfredatını havi defter ve şayet şüpheli çeken birşey elde edilmemişse buna dair bir vesika verilir.

Muvakkat zabıt: Madde 100:

Arama neticesinde yapılmakta olan bir tahkikatla alakası bulunmayan ve fakat diğer bir suçun işlendiği şüphesi uyarılabilecek bir eşya bulunursa bu eşya muvakkat olarak zapt olunur ve koyfiyet savcılığa bildirilir.

Zabıt defteri ve mühürlenmesi: Madde 101:

Tevdi veya zapt olunan eşyanın tam bir defteri yapılır. Ve karışmasının veya değişmesinin önü alınmak için bu eşya resmi mühürle mühürlenir veya bir işaret konur.

Kağıtları tetkik selahiyeti: Madde 102:

Aramaya tabi olan kimsenin kağıtlarını tetkik selahiyeti hakimindir. Diğer memurların elde edilen kağıtları tetkik edebilmeleri zilyedin rızasına bağlıdır. Rızası olmazsa bu memurlar tetkikini lüzumlu addettikleri kağıtlara mümkünse zilyedinin huzurunda bir zarfa koyarak ve resmi mühürle mühürleyerek hakime gönderirler. Kağıtların zilyedi veya bunun

müessili kendi mühürünü dahi kullanabilir. İlerde mühürün kaldırılmasına ve kağıtların tetkine karar verildiği takdirde bu müaleminin icrasında hazır bulunmak üzere zilyedi veya müessili mümkünse davet olunur. Hakim bir suçta taalluk eden kağıtları savcılığa tevdi eder.

Mağdurdan alınan esyanın iadesi: 103:

Bir suçtan mağdur olan kimseden suç sebebi ile alınmış olan esya tahkikatın neticesi ile beraber hatta daha evvel resen ve bu hususta ayrıca bir hükme hacet kalmaz.

Dernekler Kanunundan bildiri yayınlarına ile ilgili 39. madde:

Dernekler, dernek şubeleri ve derneklerin teşkil ettiği federasyon ve konfederasyonlar, yetkili organlarıncaya karar verilmeden bildiri, beyanname veya benzeri yayınlar yapamazlar.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen kuruluşlar adına yayınlanacak, bildiri, beyanname veya benzeri yayınlarda bu konuda alınan kararı tasvip eden üyelerin veya o kuruluşun yetkili organlarıncaya tayin ve tesbit edilen kişi veya kişilerin adı, soyadı ve imzalarının bulunması şarttır.

Yayınlanacak bildiri, beyanname veya benzeri yayınların ve bu konuda alınan kararların bir nüshasının yayının ihbarı maksadı ile, alındı belgesi karşılığında mahalli Cumhuriyet Savcılığına, diğer nüshasının da aynı mahallî Mülkiye Amirliğine verilmesi zorunludur.

Yukarıdaki hükümler siyasi partiler hakkında uygulanmaz. (çok önemli)

Medeni Kanun 48. madde:

Hükmi şahsın iradesi uzuvları vasıtası ile ifade olunur.

Uzuvlar, hukuki tasarrufları ile diğer herhangi bir fiilleri ile, ilgili hükmi şahsı ilzam ederler.

Uzuvların işlediği kusurlar şahsen kendilerininide mesul kılar.

Bir şikayet dilekçesi örneği:

.....Cumhuriyet Savcılığına

Şikayetçi:.....

Maznunlar:.....

suç :.....

Suç yeri :.....

Olaylar :.....

Hukuki sebepleri:.....

Deliller :(Tanık beyanları, zabıt v.s...)

İmza, tarih
Adres

Tanık isim ve adresleri

Ayrıca Yasa yayınlarından bazı kanunlar edinilirse yararlı olur. Yasa yayınlarının adresi: Nuruosmaniye Cad. No. 44 Cağaloğlu-İstanbul. Kısa yazışma adresi Pk: 585

(Dernekler Kanunu, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu, Ceza Mahkemeleri Usulu Kanunu, vs.)